

عنوان طرح پژوهشی	ندوین گزارش نیکوکاری (امر خیر) در ایران
نوع طرح پژوهشی	کاربردی
<p style="text-align: center;">ضرورت و اهمیت طرح</p>	<p>گزارش عبارت است از تهیه و ارائه اطلاعات سازمان یافته درباره اقدامات و رویدادهای انجام شده و یا در حال انجام، که بر مبنای آن، گیرنده‌ی گزارش می‌تواند تصمیمات دقیق‌تری اتخاذ کند. (محمدیان، ۱۳۹۶) گزارش در قالب‌های کتبی، شفاهی، تصویری و تلفیقی می‌باشند که منوط به حوزه مربوطه، مخاطب و ... می‌باشد. گزارش دهی و مستند سازی اگر به شکلی هوشمندانه و با چارچوب درست انجام شود می‌تواند نقش حافظه‌ای قدرتمند را ایفا نموده اثر بخشی در حوزه‌های مختلف را ارتقا ببخشد. حوزه خیر و نیکوکاری نیز از این امر مستثنی نبوده و افزایش اثر بخشی، کاهش موازی کاری، ارتقا شفافیت، افزایش تعاملات میان نهادهای مرتبط، کاهش سوء استفاده و مواردی از این قبیل از اثرات گزارش دهی دقیق، علمی و شفاف به صورت منظم می‌باشد. این امر در کشورهای توسعه یافته بسیار مورد توجه بوده و با کلید واژه بخش سوم به اشکال مختلف اجرا می‌گردد.</p> <p>به بیان دیگر در عصر حاضر انجام نیکوکاری و بخش مردم نهاد رکنی در قالب بخش سوم بخشی از ساختار جامعه است که در کنار بخش دولتی و خصوصی در تنظیم اقتصاد، خدمات رسانی و در نگاه اجتماعی در افزایش سرمایه اجتماعی نقش موثری ایفا می‌نماید. از یک طرف، بسیاری از دولتها به این نتیجه رسیده اند که به تنهایی توان حل چالش‌های اجتماعی و تأمین هزینه‌های سنگین رفاهی بویژه برای طبقات محروم جامعه را ندارند، از این رو عرصه را برای ورود خیرین و سازمان‌های مردم نهاد هموار نموده اند. از طرفی درآمدهای کلان برخی بنگاه‌های اقتصادی و ضرورت ایجاد یک چهره موجه و مردمی (برند) برای حفظ و توسعه این درآمدها باعث شده، این حوزه برای بخش خصوصی و شرکت‌های تجاری جذاب شود و در قالب‌های گوناگونی مانند مسئولیت اجتماعی (CSR) به ایفای نقش بپردازند. از طرف دیگر دل زدگی از نظام سرمایه داری و زندگی صنعتی و ماشینی و ارضاع نشدن فطرت انسانی از مظاهر ثروت، قدرت، شهرت و ... زمینه ساز پیدایش یک جو گسترده برای روآوردن آحاد مردم به سمت فعالیتهای خیرخواهانه و داوطلبانه در موضوعات گوناگون مذهبی، بهداشتی، آموزشی، زیست محیطی و ... شده است (طیب نیا، فلاح، ربانی، ۱۳۹۹، ۱۵). این عوامل و دهها عامل دیگر سبب گردیده حوزه مشارکت‌های اجتماعی و بویژه سازمان‌های مردم نهاد به عنصری بی‌بدیل در کلیه عرصه‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و حتی امنیتی و نظامی در دوران معاصر تبدیل شود و به صورت ارائه گزارش‌های معتبر جهانی نمایه می‌گردد.</p> <p>خیل مطالعات، تحقیقات و انتشارات دو دهه اخیر در مدح و یا نقد رویکردهای نیکوکاری سازمانی، رشد چشمگیر شمار سازمانهای مردم نهاد در تمامی کشورهای دنیا، گسترش دامنه موضوعات کار این سازمان‌ها به حوزه‌های غیر رفاهی و ورود افراد مشهور و کمپانی‌های تاثیرگذار و بزرگ جهانی در این عرصه، مؤید این تحول شگرف است که به برخی از نمونه‌های آن اشاره می‌گردد. تجمیع گزارش‌های تهیه شده از کشورهای گوناگون حاکی از آن است که بیش از ده میلیون سازمان مردم نهاد و خیریه در سرتاسر جهان فعالیت می‌کنند که بیشتر آن‌ها در ۳۰ سال گذشته تشکیل شده‌اند (طیب نیا، فلاح، ربانی، ۱۳۹۹، ۱۷) که اهمیت نقش گزارش دهی واقعی، موثر و منظم در این حوزه را نشان می‌دهد. به عبارت دیگر از جمله عوامل موثر در افزایش اثربخشی</p>

فعالیت های نیکوکارانه در کشورهای توسعه یافته مدیون ارزیابی واقعی - منظم و ارائه گزارش در این کشورها می باشد که به ارائه نیم رخ نیکوکاری در این کشورها کمک کرده زمینه های اولویت فعالیت ها را مشخص می سازد .

در خصوص ارائه گزارش معتبر و اثر بخش ، در بدو امر نیاز به تعیین شاخص های مناسب می باشد . با استفاده از شاخص های قانونی و مالی، اجتماعی-فرهنگی و سیاسی و شرایط لازم برای بررسی ظرفیت سازی و ترغیب افراد و شرکتها به فعالیتهای نیکوکارانه بررسی می گردد.

متاسفانه این حوزه یعنی ارزیابی نیکوکاری در کشور و ارائه گزارش جامع - حقیقی از آن در کشور ما مغفول مانده که به فقدان نهادی که متولی این امر باشد ، نقصان اطلاعات مستند ، دغدغه نبودن این موضوع در نظام خیر سنتی کشور و ... برمی گردد.

این در حالی است که نیل به موفقیت در ساماندهی و جهت دهی حوزه نیکوکاری کشور که به واسطه عرق مذهبی - ملی مردم ایران بسیار پررنگ بوده (حضور مردم را در اتفاقات مختلف نمایانگر این موضوع است) چندان چشمگیر نمی باشد و موازی کاری ، تکراری شدن ، سوء استفاده ، غفلت از بسیاری از حوزه ها ، توجه افراطی به برخی موضوعات و دیده می شود و کارآمدی این عرصه قدرتمند در کشور را تحت الشعاع قرار داده است .

این مباحث و مواردی از این قبیل لزوم انجام این طرح را در جهت نیل به اهداف ملی و بین المللی متبادر می سازد تا در قالب یک نظریه یا رویکرد غالب و با استفاده از مدلی متناسب با زیست بوم ایران برخاسته از شرایط فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، جغرافیایی کشور به ساماندهی موثر و ارتقاء این عرصه پرداخته با استفاده از منابع دقیق اطلاعاتی و قابل اعتماد برای برنامه ریزی و استفاده از ظرفیت عظیم نیکوکاری در توسعه و پیشرفت کشور موثر واقع گردد. . برای حصول این مهم ، گام اول تدوین شاخص های نیکوکاری، اولویت بندی و سپس ارزیابی آنها می باشد که فعالیتی زمان بر و نیازمند پیشینه علمی - عملیاتی می باشد که نهایتاً پس از طی مراحل در قالب گزارش نیکوکاری ایران به صورت منظم ارائه می گردد.

با بررسی های انجام شده بر منابع مختلف دیده می شود که در منابع علمی معتبر فارسی آثار موثر و چشمگیری در این حوزه موجود نمی باشد به عنوان نمونه ، مقاله " رتبه بندی شاخص های موثر بر وفاداری نیکوکاران در موسسات خیریه ایران " با استفاده از دلفی فازی و روش معادلات ساختاری تفسیری نوشته نیکابادی و رضویان (۱۳۹۶) با هدف شناسایی و رتبه بندی شاخص های موثر بر وفاداری خیرین می باشد و یا مواردی که به عنوان دغدغه ارزیابی نیکوکاری دیده می شود نگاه علمی به آن کم رنگ می باشد . ولیکن در منابع غیر فارسی، مطالعات متعددی به مقایسه بخش سوم در کشورها پرداخته اند. مهمترین آنها شامل پروژه قیاسی بخش غیرانتفاعی در دانشگاه جانز هاپکینز، سیویکاس، مرکز بین المللی قوانین غیرانتفاعی، شاخص پایداری که سازمان جامعه مدنی، بخشی از مجموعه آژانس توسعه جهانی ایالات متحده^۱، منتشر می کند است که به طور منظم گزارشات تطبیقی از بخش سوم نقاط مختلف جهان نشر می کنند. به علاوه، فهرست بلندی از شاخص های دقیق تر وجود دارد که مراکز پژوهشی و انجمن های تخصصی تولید می کنند. برای مثال، بنیاد چریتیز اید شاخص بخش جهانی را منتشر می کند. دفتر داوطلبی سازمان ملل گزارشی از وضعیت داوطلبی در جهان دارد. مرکز

آثار مشابه از نظر محتوا و نگارش

¹ the Johns Hopkins University Comparative Nonprofit Sector project, CIVICUS, International Center for Not-for-Profit Law, and United States Agency for International Development (USAID) through its Civil Society Organization (CSO) Sustainability Index

<p>مدیریت انگلیس شاخص نیکوکاری بیگ مک را منتشر می‌کند. و بارومتر اعتماد ادلمن میزان اعتماد مردم به کسب‌وکار، دولت، سازمانهای غیردولتی و رسانه اندازه‌گیری می‌کند.^۲</p> <p>این پروژه‌های پژوهشی شاخص‌هایی از عرصه‌های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی و حوزه‌های قانونی و سازمانی و دیگر حیطه‌های فرهنگی اجتماعی را مورد بررسی قرار می‌دهند. مجموع این مطالعات نشان دهنده وجود الگوها، مدلها و قالبهای متفاوت بخش سوم در کشورهاست.^۳</p> <p>با توجه به گستره و اثربخشی این امر در کشورهای پیشرفته و فقدان یک رویکرد غالب در شاخص گذاری و همچنین فقدان پژوهش موثر در سطح ملی ضرورت انجام این تحقیق در جهت دستیابی به یک مدل بومی ایرانی – اسلامی متناسب با اقتضات فرهنگی – اجتماعی کشور، متبادر می‌گردد.</p>	
<p>هدف اصلی :</p> <p>ارائه گزارش منظم – متوالی نیکوکاری در ایران</p> <p>اهداف فرعی :</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. بررسی شاخص‌های جهانی نیکوکاری ۲. تدوین شاخص‌های نیکوکاری در کشور ۳. تعیین اولویت بندی شاخص‌های نیکوکاری کشور در سال جاری ۴. تدوین نیم رخ کمی نیکوکاری در کشور ۵. تدوین نیم رخ کیفی نیکوکاری در کشور ۶. ارائه گزارش نیکوکاری کشور در سال ۱۴۰۱ 	<p>اهداف اصلی و فرعی طرح</p>
<p>کشور ایران</p>	<p>قلمرو و محدوده طرح</p>
<ul style="list-style-type: none"> • تدوین شاخص‌های ارزیابی نیکوکاری در کشور • دستیابی به نیم رخ کمی کشور • دستیابی به نیم رخ کیفی کشور • ارائه گزارش سالیانه نیکوکاری 	<p>نتایج مورد انتظار</p>
<p>انتظارات از مجری طرح حین اجرا و پس از اتمام طرح</p>	
<p>ویژگی‌های انتخاب طرح دهندگان</p>	
<p>سقف بودجه طرح</p>	
<p>مدت پیشنهادی اجرای طرح</p>	
<p>این پروژه در دو فاز بایستی انجام گردد که ضروری است در تدوین پروپوزال لحاظ گردد:</p> <ul style="list-style-type: none"> • فاز اول : ناظر به اهداف فرعی ۱-۳ • فاز دوم : ناظر به اهداف ۴-۶ 	<p>سایر توضیحات</p>

² Charities Aid Foundation, which publishes a World Giving Index; UN Volunteers office launched State of the World's Volunteerism Report; the UK's Management Center publishes the Big Mac Philanthropy Index; and the Edelman Trust Barometer

³ Casey, John. "Comparing Third Sector Expansions1." Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice (2020): 1-5.